

سراب یارانه نقدی

اولین مناظره سیزدهمین انتخابات ریاست جمهوری در حالی پانزدهم خردادماه برگزار شد که هر چند محور اصلی آن مسائل اقتصادی بود اما به اعتقاد افرادی که پای رسانه ملی نشسته بودند پاسخ‌های کاندیداها نه تنها قانع‌کننده نبود بلکه برخی آنها اصلاً به سوالات مطرح‌شده توجه نکرده و به پاسخ‌های بی‌ربط اکتفا کردند.

به گزارش سایت خبری پرسون، ضمن آنکه در این مناظره برخی نامزدها اصلاً برنامه اقتصادی همراه خود نداشتند اما تیم اقتصادی خود را تیمی قوی عنوان کردند. به گفته برخی کارشناسان اقتصادی، کاندیداها در برنامه مناظره خود، در پرداختن به موضوعات مطرح‌شده صرفاً به وعده‌های بدون پشتوانه مالی و کارشناسی اقتصادی و دور از استدلال بسنده کردند که نه تنها نمای واضحی از موضع اقتصادی نامزدهای انتخاباتی ارائه نکرد، بلکه فرصت پرداختن به موضوعات اساسی را نیز سوزاند؛ موضوعات و چالش‌های اقتصادی مهمی نظیر رفع کرونا، حذف تحریم‌ها و وضعیت این روزهای بورس، مذاکرات وین، اصلاح نظام بانکی، تورم و... از جمله مواردی بود که کاندیداها به آن نپرداختند.

اندر حکایت وعده‌های ریاست جمهوری

اما در این مدت کاندیداهای ریاست جمهوری وعده‌های عجیبی هم داده‌اند که برخی این وعده‌های اقتصادی را شعارهای عوام‌گرایانه می‌دانند از آن جمله می‌توان به پرداخت یارانه ۴۵۰ هزار تومانی به جای یارانه ۴۵ هزار تومانی کنونی بدون اعلام منابع درآمدی آن، حل معضل بورس در سه روز، پرداخت وام ۵۰۰ میلیون تومانی به زوجین جوان، حل سریع مشکل مسکن، حذف ۷ صفر از پول ملی به جای ۳ صفر برای تقویت پول ملی و بالا بردن ارزش ریال پس از دلار و یورو و وعده رساندن تورم به زیر ۵ درصد اشاره کرد که به نظر می‌رسد اجرای این وعده‌ها در شرایط کنونی کار بسیار سختی است.

تازه‌ترین گزارش سازمان تامین اجتماعی نشان می‌دهد که حدود ۳۰ درصد از ایرانی‌ها زیر خط فقر مطلق زندگی می‌کنند (یعنی با کمتر از ۲،۱۹ دلار در روز یا به عبارتی کمتر از ۵۰ هزار تومان در روز). بنابراین دولت آینده مجبور است با چتر حمایتی، از این اقشار حمایت کند و قطعاً کاندیداها روی این موضوع مانور خواهند داد. موضوعی که به «فریبندگی وعده یارانه نقدی» برای مردمی می‌انجامد که قرار است دولت آینده را بر مبنای آن انتخاب کنند.

بررسی وعده‌های برخی کاندیداها در گفت‌وگو با دو کارشناس اقتصادی:

آلبرت بغوزیان، اقتصاددان درخصوص وعده‌های اقتصادی کاندیداهای ریاست جمهوری معتقد است؛ کاندیداها باید براساس امکانات مشخص کشور و به صورت معقول ادعا کنند و وارد مسائل آرمانی نشوند. او با بیان اینکه اکثر وعده‌ها زمان‌بر است گفت: حل کردن مشکل مسکن یا کاهش نرخ تورم، کاهش نرخ بیکاری جوانان و بهبود اوضاع بورس و... از جمله مسائلی است که زمان‌بر است، چراکه طی یک روز یا یک سال تخریب نشده و سال‌هاست که به معضلات جامعه منجر شده است.

بغوزیان تصریح کرد: به عنوان مثال در صورتی که کاندیدایی به دنبال حل مشکل مسکن در کشور است ابتدا باید مشکل مربوط به هزینه تمام‌شده مصالح ساختمانی را حل کند، زیرا مشکل مسکن به هزینه مربوط به کالاهایی نظیر فولاد، سیمان و... برمی‌گردد که همه این کالاهای هم ارتباط مستقیم با نرخ ارز دارند پس اگر کاندیدایی در پی حل این مشکل است باید از ابتدای زنجیره آن را دنبال کند. این اقتصاددان با تأکید بر اینکه باید سرمنشا گل‌آلود کردن رودخانه را پیدا کرد، افزود: این سرمنشا نرخ بالای ارز و افزایش تحریم‌هاست و به عنوان مثال امروز اگر کاندیدایی به دنبال بهبود وضعیت خودروسازی و ساختار تولید آن و قیمت‌گذاری خودرو در کشور است ابتدا باید قیمت‌گذاری دستوری را درست کند.

بغوزیان خاطرنشان کرد: بخش تولید امروز نیاز به منابع دارد و نیازمند سرمایه در گردش است زیرا هزینه تولید بالا رفته و قیمت نهاده‌های تولید بالاست و باید منابعی برای تهیه نهاده‌ها در دست تولیدکننده باشد اما شاهد آنیم که تولیدکنندگان برای حل مشکلات‌شان به دنبال هزینه‌های بالایی می‌روند.

او با بیان اینکه وعده‌های کاندیداها در مجموع کل چالش‌های کشور را دربرمی‌گیرد، گفت: به نظر می‌رسد بین آقایان در وعده دادن تقسیم چالش شده است و بعضی از این افراد به چالشی که کاندیدای دیگر وارد شده ورود نمی‌کنند و این‌گونه حس می‌شود که هر کسی یک بخشی را عنوان می‌کند و به ساده‌ترین وجه در مورد آن شعار می‌دهد.

افزایش یارانه؛ ملموس‌ترین شعار کاندیداها

بغوزیان در مورد وعده افزایش مبلغ یارانه به مردم گفت: باتوجه به اینکه این بخش برای مردم قابل لمس است و یک‌بار هم تجربه شده که دولت اگر

هر وعده‌ای را عمل نکرده اما این بار ۴۴ هزار تومان را پرداخت کرده است پس مردم فکر می‌کنند می‌توانند آن را مطالبه کنند.

او خاطرنشان کرد: اینکه امروز کاندیدایی اعلام می‌کند که به جای ۴۴ هزار تومان ۴۵۰ هزار تومان پرداخت می‌کند برای مردم خوشایند است؛ این در حالی است که همین کاندیدا باید به مسائل مهم‌تری نظیر کاهش تورم و افزایش تولید توجه بیشتری داشته باشد.

بغوزیان با بیان اینکه مردم اصلا به این موضوع فکر نمی‌کنند که این افزایش مبلغ یارانه قرار است از کجا تامین شود، افزود: مردم مستحق یارانه به این موضوع که با چه کسری بودجه‌ای یا با کدام نرخ ارزی قرار است این منابع تامین شود، نمی‌اندیشند هر چند یکی از کاندیداها گفته است از مالیات توری برای این بخش بهره خواهد برد و از این طریق منابع را تامین خواهد کرد، بنابراین مردم نباید خوشحال باشند میزان یارانه پرداختی دولت بیشتر شود، ضمن آنکه از زمانی که دولت آغاز به کار کند و این‌گونه تصمیمات درخصوص افزایش مبلغ یارانه‌های پرداختی اجرایی شود و به دست مستمندان برسد زمان زیادی خواهد برد.

توزیع فقر یا مقابله با آن؟

او با بیان اینکه این منابع برای افراد مستحق در حال حاضر هم موجود است، گفت: این سوال مطرح می‌شود که آیا ۶۰ میلیون نفر واقعا واجد شرایط دریافت یارانه هستند؟ مسلما خیر و باید افرادی که هنوز یارانه دریافت می‌کنند اما مستحق دریافت آن نیستند را از دفاتر ثبت اسناد و املاک پیدا کرده و اسامی آنها حذف شوند، ضمن آنکه باید به این موضوع هم اندیشید که با افزایش میزان یارانه آیا فرد دریافت‌کننده به دنبال شغل و فعالیت و مهارت خواهد رفت؟ بغوزیان با بیان اینکه توزیع فقر و نیازمند دانستن عده کثیری از جامعه درست نیست، افزود: کاندیداها باید به این موضوع توجه کنند که افراد نیازمند را ابتدا باید شناسایی کنند و از افراد فاقد شرایط دریافت یارانه کسر و به این افراد نیازمند مبالغ بیشتری را بپردازند. این اقتصاددان خاطرنشان کرد: برنامه تیم اقتصادی رییس‌جمهور آینده بسیار مهم است که چگونه می‌خواهد ادعاهایی که در این مدت از سوی این فرد شده را به واقعیت نزدیک کند به عنوان مثال اگر ادعا شده که بیکاری در جامعه کاهش خواهد یافت باید برای این موضوع جنبه‌های مختلفی در نظر گرفته شود و نمی‌توان گفت کار آسانی است.

تجربه دولت هشتم و نهم با شعار پرداخت یارانه تکرار شد

قدرت‌الله امام‌وردی اقتصاددان، در واکنش به وعده‌های انتخاباتی کاندیداها به خصوص در زمینه افزایش مبلغ یارانه که به ادعای برخی نامزدها تا پنج برابر خواهد شد گفت: با توجه به وضعیت کنونی اقتصاد و کاهش قدرت خرید مردم و با وجود افزایش قیمت همه کالاها و کاهش ۸۰ درصدی ارزش پول ملی و کوچک شدن سفره‌های مردم، موضوع پرداخت یارانه برای قشر ضعیف جامعه بسیار مهم است.

او با بیان اینکه تعداد افراد طبقات اجتماعی فرودست که نیازمند کمک‌های دولتی هستند امروز بیش از گذشته شده است، افزود: تجربه دولت هشتم و نهم با موضوع هدفمند کردن یارانه‌ها باعث شد تا این دولت بتواند رای خوبی از مردم کسب کند و مردم هم پس از آن به این قضیه امیدوار شدند و بخشی از مردم به این میزان یارانه وابستگی پیدا کردند.

این اقتصاددان با اشاره به سفری که به یکی از روستاهای دورافتاده داشت، اظهار کرد: در این سفر متوجه شدم در برخی روستاها افراد کسب‌وکارهای خود را رها کرده و با همین میزان یارانه دلخوش بودند و گذران زندگی می‌کردند و همین امر باعث شده بود تا در مناطق محروم تاثیر منفی بگذارد و دیگر انگیزه‌ای برای کار نداشتند هر چند از ابتدا موضوع پول‌پاشی و تخصیص یارانه به کل جامعه هم کار درستی نبود.

مسابقه افزایش مبلغ یارانه

امام‌وردی با بیان اینکه مسابقه افزایش مبلغ یارانه بین نامزدها به وجود آمده، تصریح کرد: در حال حاضر نیز پرداخت یارانه‌ها انگیزه‌ای برای کاندیداها شده تا بتوانند آرای بیشتری جذب کنند و با توجه به پایگاه فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی در طبقات متوسط به پایین جامعه موضوع یارانه برای‌شان حائز اهمیت است هر چند این موضوع به اعتقاد من آتش‌زدن و سوزاندن سرمایه ملی در کوتاه‌مدت است.

امام‌وردی خاطرنشان کرد: با توجه به تجربه‌های گذشته در صورتی که نامزدی به افزایش میزان یارانه پرداختی تاکید کند موفق خواهد بود و قطعا رای طیف ضعیف جامعه که میزان یارانه برای‌شان مهم است را به دست خواهند آورد.

این اقتصاددان ادامه داد: متأسفانه نامزدها منابعی که قرار است برای یارانه پرداخت شود را اعلام نمی‌کنند این در حالی است که هر مصرفی نیازمند یک منبعی است، نمی‌توان تنها به وعده و وعید اکتفا کرد. این اتفاق مسلما باعث خواهد شد که دولت به انتشار پول دست بزند که نهایتا باعث افزایش نقدینگی در جامعه و سیکل معیوب کسری بودجه دولت و تورم خواهد شد و این چرخه معیوب ادامه خواهد یافت.

منبع: اعتماد